Gemeente Raalte

Nota herziening speelbeleid

Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten

2023

Inhoudsopgave

Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten
Nieuwe visie Pag. 1

Hoofdstuk 1
Inleiding Pag. 3
Maatschappelijke meerwaarde Pag. 3
Doel van de nota Pag. 4

Hoofdstuk 2
2.1 Huidig beheer en onderhoud Pag. 5
2.2 Trends en ontwikkelingen fysiek-ruimtelijk Pag. 6
2.3 Sociaal maatschappelijke opgaven Pag. 7
Raalter Sportakkoord 2023-2026 Pag. 9
Lokaal Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) Pag. 10

Hoofdstuk 3
3.1 Visie, wat vinden we belangrijk? Pag. 10
3.2 Buiten bewegen Pag. 10
3.3 Buiten beleven Pag. 11
3.4 Buiten spelen Pag. 11
3.5 Buiten ontmoeten Pag. 12

Hoofdstuk 4: Van visie naar uitvoering
4.1 Van sectoraal naar integraal Pag. 13
4.2 Samenwerken met inwoners en externe partijen Pag. 13
4.3 Rollen gemeente Raalte op hoofdlijnen Pag. 13
4.4. Wetgeving als basis, veiligheid borgen Pag. 14
4.5 Investeren op basis van technische noodzaak en sociaal maatschappelijke behoeften Pag. 14
4.6 Investeringen begeleiden met (welzijns) activiteiten Pag. 15
4.7 Uitvoering, middelen en monitoring Pag. 15
4.8 Overige aandachtspunten Pag. 15

Hoofdstuk 5: Communicatie
5.1 Maatwerk in communicatie Pag. 17

Hoofdstuk 6: Financiën Pag. 17

Hoofdstuk 7: Uitvoeringsprogramma Pag. 19

Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten

Het is fijn wonen in Raalte en dat willen we zo houden. Het gebruik en de inrichting van de openbare ruimte draagt hier sterk aan bij. Zo hebben we in de gemeente bijna 145 speelplaatsen en rond de 590 speeltoestellen, kennen we de nodige trapveldjes en zijn er diverse informele speelplekken. Dit alles wordt door de gemeente ingericht en onderhouden. De plannen die hieraan ten grondslag liggen zijn sterk verouderd.

Nieuwe visie

Tijden veranderen en daarmee ook de inzichten ten aanzien van het gebruik en de inrichting van de openbare ruimte. De sectorale benadering gaan we ombuigen naar een integrale manier van denken en werken, waarbij we inzetten op het realiseren van een maatschappelijke meerwaarde. De openbare ruimte is hiervoor uitermate geschikt. Hierbij wordt een sterke verbinding gelegd met de sociaal maatschappelijke opgaven. Deze nieuwe aanpak is uitgewerkt in de nota met de titel "Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten". De visie die hieraan ten grondslag ligt geldt als kader voor inrichtingsvraagstukken, het actualiseren van beheerplannen, en de wijze waarop we inzetten op communicatie en initiatieven van inwoners. Er komt meer nadruk te liggen op het samen doen met inwoners en externe partijen en het integreren van alle opgaven. Onze visie hebben we als volgt geformuleerd:

De gemeente Raalte werkt aan een leefomgeving die uitnodigt tot het met plezier Buiten Bewegen, Beleven, Spelen en Ontmoeten om zo bij te dragen aan de fysieke en mentale gezondheid van alle inwoners.

Vanuit de sociaal maatschappelijke context ligt er een belangrijke opgave voor het realiseren van doelen op het gebied van fysieke en mentale gezondheid voor alle leeftijdsgroepen naast het maatschappelijk welbevinden (sociale interactie, meedoen, inclusie). Dat alles vraagt om een toekomstbestendige openbare ruimte, waarbij mede ingezet wordt op een inclusieve en toegankelijke openbare ruimte (voor iedereen). We verruimen de scope naar alle leeftijdsgroepen. De ontwikkelingen zullen zich richten op minder kleine plekken en meer (centrale) wat grotere buurtontmoetings- en speelplekken. Op het gebied van spelen en beleven zetten we meer in op natuurbeleving. Dit vertaalt zich in een uitnodigende, beweegvriendelijke en gezonde leefomgeving.

Onze investeringen op vervangingen blijven we doen en gaan dit verbreden naar investeringen op basis van maatschappelijke behoeften. Hierbij onderzoeken we eerst met welke voorzieningen inwoners zijn geholpen of worden uitgedaagd om stappen te zetten om gezonder te leven of meer sociale activiteiten te ontplooien (hier pakken we een proactieve rol). Dit willen we in de toekomst meer data-gestuurd oppakken. De optie om investeringen te laten samengaan met een inzet op begeleidende welzijnsactiviteiten komt hierbij eveneens in beeld. Voor de financiële dekking wordt, zo nodig, een voorstel gedaan bij de begroting (via meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte). Voor initiatieven van derden, waarbij het initiatief en het eigenaarschap bij bewoners of organisatie ligt, pakken we een faciliterende rol, waarbij de gemeentelijke financiële inzet afhankelijk is van de beschikbaarheid van middelen.

Niet alles kan en hoeft tegelijk. Om uitvoering te geven werken we met een uitvoeringsprogramma voor de korte en lange termijn. Deze programmering wordt periodiek door het college geactualiseerd.

Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten

Inleiding

Het is fijn wonen in Raalte en dat willen we zo houden voor onze inwoners. Met deze zin wordt de alinea in het coalitieakkoord over leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken geopend. Hier ligt een belangrijke verbinding met het dagelijks gebruik van de openbare ruimte, waarbij we constateren dat dorpen en wijken in omvang en samenstelling sterk van elkaar verschillen.
Om het dagelijks gebruik goed te kunnen borgen is onderhoud en vervanging noodzakelijk. Dat alles wordt weergegeven in beheerplannen, die periodiek geactualiseerd moeten worden. Het huidige 'beheerplan spelen' dateert uit 2007 en is aan vervanging toe. Verder is er op gebied van spelen weinig beleid vastgesteld, maar door de veranderde inzichten en (koppeling met andere) opgaven is hier nu dus wel degelijk behoefte aan.

Maatschappelijke meerwaarde

Tijden veranderen en daarmee ook het inzicht op het gebruik van de openbare ruimte. De context waarbinnen we werken verandert. Komen we uit een periode waarbij het technische beheer een belangrijk item was, vandaag de dag zetten we daarnaast meer in op het bieden van een maatschappelijke meerwaarde. Hiermee willen wij aansluiten op de Omgevingsvisie "Horizon gemeente Raalte 2040" en het coalitieakkoord om opgaven in de openbare ruimte te verbinden met sociaal-maatschappelijke opgaven. Vanuit de sociaal maatschappelijke context ligt er een belangrijke opgave voor het realiseren van doelen op het gebied van fysieke en mentale gezondheid voor alle leeftijdsgroepen naast het maatschappelijk welbevinden (sociale interactie, meedoen, inclusie). Wanneer je de voordeur uitgaat en je erf verlaat, sta je in de openbare ruimte. Het gebied waar fysieke en sociale verbindingen tot stand komen en er ruimte is voor Buiten Bewegen, Beleven, Spelen en Ontmoeten. Het leggen van nieuwe verbindingen tussen de fysiek-ruimtelijke en sociale opgaven is hiervoor een belangrijke voorwaarde die in deze nota nadrukkelijk wordt meegenomen.

Hoofdstuk 1

Doel van de nota

Deze nota gaat vooral in op de WAT-vraag. Doelstellingen op beleidsmatig niveau in de openbare ruimte met daaraan gekoppeld een ambitie rekening houdend met allerlei maatschappelijke ontwikkelingen en trends en met de noodzakelijke mindset-/gedragsverandering om ons verloren contact met de natuur en met elkaar te herstellen. Hierbij bepalen we onze ambitie op WAT we willen bereiken en de ambitie op betrokkenheid, participatie en eigenaarschap bij inwoners.
Het beleid geeft input en kaders voor:

- Beheerstrategie, kaders voor het opstellen van beheerplannen (de vervangingsopgaven en beheeropgaven) met name voor spelen;
- De ruimtelijke ontwikkelingen zoals die zijn weergegeven in de grote opgaven zoals de groeiopgave en de opgave voor het toekomstbestendig maken van bestaande dorpen en wijken;
- Kleinschalige herinrichtingen van de openbare ruimte, waarbij ook meekoppelkansen kunnen worden benut;
- Initiatieven en bewonersparticipatie;
- Een communicatiestrategie;
- Financiële kaders (o.a. middelen dagelijks beheer en meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte).

In beleidsmatig opzicht wordt de impact van allerlei maatschappelijke ontwikkelingen en trends meegenomen zoals gezondheid, ontmoeten, leefbaarheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulariteit, inclusiviteit en participatie (uitwerking maatschappelijke meerwaarde). Bekeken wordt in hoeverre de openbare (buitenspeel) ruimte faciliterend kan zijn aan deze opgaven, waar en in welke mate.

De daadwerkelijke uitvoering zal gaan landen in een uitvoeringsprogramma voor de korte en lange termijn, waarbij op korte termijn het actualiseren van het beheerplan in beeld komt.

Waar staan we nu en wat speelt er?

De gemeente Raalte zet al jaren actief in op het buiten spelen. In algemene zin kan worden gesteld dat bewoners tevreden zijn over de voorzieningen die worden aangeboden. We zien echter trends en ontwikkelingen die op gemeentelijk niveau om aandacht vragen. In dit hoofdstuk leest u, op hoofdlijnen, hoe we er nu voor staan en met welke ontwikkelingen we te maken krijgen.

In dit hoofdstuk gaan we eerst in op de fysiek ruimtelijke component, gevolgd door het sociaal maatschappelijke deel.

2.1 Huidig beheer en onderhoud

Verspreid binnen de 9 kernen in de gemeente Raalte liggen bijna 145 speelplaatsen en een 19-tal trapveldjes. Daarnaast kennen we over het algemeen ruim opgezette wijken met veel informele speelruimte. De meeste speelplaatsen zijn aangelegd tussen 2005 en 2015. Er zijn rond de 590 speeltoestellen aanwezig, deze worden jaarlijks geïnspecteerd. Het beheer en onderhoud wordt planmatig uitgevoerd, aangestuurd door het domein Beheer. Het borgen van de veiligheid staat hierbij voorop. Zo nodig worden speelplaatsen en speeltoestellen vervangen, met een gemiddelde vervangingstermijn van 17 jaar. In 2014 is 25% bezuinigd op het vervangingsbudget. Hierdoor is het voorzieningenniveau afgenomen.

De tevredenheid over de speelvoorzieningen is in de gemeente Raalte hoger dan het landelijke gemiddelde (74% t.o.v. 68%, bron: Waar staat je gemeente.nl).

Het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd op basis van een gedateerd beheerplan spelen uit 2007. Dit is een plan met een sterke sectorale blik, gericht op het bieden van voldoende en veilige speelvoorzieningen in de openbare ruimte. In beleidsmatig opzicht is hierover slechts vastgesteld dat minimaal 3% van de oppervlakte van een nieuw plangebied wordt ingericht als buitenspeelruimte. Daarnaast is aangegeven dat bij vervanging de leeftijdsopbouw van een bepaald gebied wordt gevolgd.
Vandaag de dag zien we een toenemende vraag naar o.a. natuurlijke speelplaatsen. Hiermee wordt, waar mogelijk, rekening gehouden. Ook wordt steeds vaker gevraagd om zogenaamde ASM-veldjes (multifunctioneel spel-/sportveldje

Hoofdstuk 2

volgens het Athletic Skills Model) en Pump tracks (aaneengesloten circuit van bulten en kombochten die elkaar ritmisch opvolgen).

In financieel opzicht wordt jaarlijks rond € 100.000 besteed aan onderhoud en vervangingen, waarbij de prioritering voornamelijk wordt bepaald door de afschrijvingstermijn van 17 jaar en de technische noodzaak. Daarnaast worden nieuwe speelplaatsen ingericht op nieuwbouwlocaties (aanlegkosten ten laste van het grondbedrijf).

2.2. Trends en ontwikkelingen fysiek-ruimtelijk

De ontwikkelingen in de openbare ruimte staan niet stil. Hiervoor is in 2021 de nota "Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte" vastgesteld. Hierin wordt een proces geschetst om te komen tot inzicht op de vervangingsopgave in de openbare ruimte. Hierbij is het streven om de technische opgave (vervangen wat oud en versleten is) en het toekomstbestendig maken zodanig te combineren dat een maatschappelijke meerwaarde ontstaat. Deze trends en ontwikkelingen kunnen als volgt worden samengevat:

- Toekomstbestendige openbare ruimte (o.a. combinatie met klimaatadaptatie, circulariteit, biodiversiteit en (natuur)inclusiviteit)
- Inzet op inclusieve en toegankelijke openbare ruimte (dus voor iedereen, met en zonder (fysieke) beperking)
- Verruimen van de doelgroepen (van 0 t/m 100 jaar)
- Minder kleine plekken, meer (centrale) wat grotere buurtontmoetingsplekken
- Natuurbeleving en -educatie (voor meer contact met en kennis van natuur)
- Meer uitdaging en variatie in de openbare ruimte die gericht is op het stimuleren van gezond gedrag

2.3 Sociaal maatschappelijke opgaven

Gezonde leefomgeving

Binnen het sociaal domein wordt ingezet op de zorg voor een gezonde leefomgeving. Dit is onderdeel van de uitvoering van de Wet Publieke Gezondheid. De GGD heeft hierin een adviserende en uitvoerende rol. De Bestuursagenda Publieke gezondheid 2023-2027 beschrijft de gezamenlijke ambitie en voornemens van de 11 gemeenten in IJsselland om de gezondheid van alle inwoners te beschermen en bevorderen. Uitgangspunt hierbij is dat een betekenisvol leven van mensen centraal staat en niet de ziekte. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van mensen en niet op de beperkingen of ziekte zelf. We staan voor deze beweging/andere benadering van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag en gebruiken dit als uitgangspunt in de benadering van mensen door te focussen op de inwoners, hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt (gedachtengoed positieve gezondheid).

Daarnaast is er het programma "Raalte Gezond". Dit is een gemeentelijk programma waarin alle activiteiten samenkomen die bijdragen aan fitte, gezonde inwoners, van jong tot oud. Om de verbinding tussen sport en gezondheid te versterken is het subsidieprogramma "Raalte Sportief en Gezond" in 2020 gestart. Deze subsidieregeling is een samenvoeging van het programma Raalte Gezond, Het Sportakkoord (dat iedereen van 0-100 met plezier en zonder beperkingen kan bewegen en sporten) en het lokaal Preventieakkoord (terugdringen roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik). Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt toegewerkt naar een Gezonde Generatie in 2040.

Uitkomsten Behoefteonderzoek Sport- en beweegmogelijkheden

Een van de acties van het eerste Sportakkoord (Roalter Sportakkoord) was het uitvoeren van een behoeftenonderzoek onder onze inwoners naar Sport- en beweegmogelijkheden (2021). Onderdeel van dit onderzoek was de vraag wat inwoners van de sport- en speelmogelijkheden in de openbare ruimte vinden.

Hoofdstuk 2

De uitkomsten van het onderzoek op dit onderdeel waren als volgt:

Resultaten/Bevindingen: De inwoners zijn minder tevreden over de aanwezigheid van openbare sport- en speelplekken, zitmogelijkheden en groenvoorzieningen. Dit geldt met name voor de kinderen (0-12 jaar), jongvolwassenen (18-34 jaar) en volwassenen (35-49 jaar);
NB:
De uitkomst van dit verdiepende behoefteonderzoek lijkt daarmee op het eerste gezicht strijdig met de data van "Waar staat je gemeente". Die geven aan dat de tevredenheid van onze inwoners over speelvoorzieningen hoger is dan het landelijk gemiddelde. De toegevoegde waarde van dit kwalitatieve behoefteonderzoek is , dat het specifiek inzicht geeft op welke punten onze inwoners toch graag nog verbetering van onze speelplaatsen zien.

Wensen en behoeften

- De ouders/verzorgers van kinderen zien graag dat de speelplekken aantrekkelijker gemaakt worden. Hierbij denken ze aan natuur-speeltuinen/beweegtuinen;
- Ook in buitengebied sport en speelplekken aanleggen.
- De inwoners van de gemeente Raalte geven aan behoefte te hebben aan meer beweegroutes (bijv. fiets-, wandel- en mountainbikepaden);
- Behoefte aan meer zitmogelijkheden en een verbetering in het onderhoud van deze zitplaatsen is gewenst.

Belemmeringen

- De ouders/verzorgers geven aan dat speeltuinen verouderd zijn en niet uitnodigen om in te bewegen;
- De aanwezigheid van hondenpoep in en rondom speelplekken en groenvoorzieningen.

Raalter Sportakkoord 2023-2026

Een lokaal kernteam heeft het eerste Sportakkoord geëvalueerd en een herijkt Raalter Sportakkoord voor de periode 2023-2026 opgesteld.
Dit team is een mix van inwoners en professionals uit de Sport (maatschappelijk én commercieel) Zorg-Welzijns- en Onderwijssector met kennis en intrinsieke motivatie om onze inwoners met plezier, genoeg en veelzijdig te laten leren en blijven bewegen in het belang van een goede fysieke en mentale gezondheid tot op hoge leeftijd.

In het nieuwe Raalter Sportakkoord staan een aantal doelen en speerpunten, die relevant zijn om rekening mee te houden bij het bepalen van de beleidskaders voor Buiten Bewegen, Beleven, Spelen en Ontmoeten.

Een van de doelen in het nieuwe Sportakkoord is dat we een verbetering willen bereiken in de motorische ontwikkeling en vaardigheden van kinderen én volwassen. Ook op oudere leeftijd is het belangrijk veelzijdig te blijven bewegen. Het onderhouden en verbeteren van coördinatie is hierbij ook een belangrijk aandachtspunt. Niet alleen als beweegvaardigheidsdoel maar ook als middel voor bijvoorbeeld valpreventie.

Maar niet iedereen houdt van sporten bij een vereniging of commerciële sportvoorziening of gaat gemakkelijk uit zichzelf wandelen, fietsen, hardlopen of aan andere beweegvormen doen.
Een belangrijk speerpunt om dit doel te bereiken is, dat we – ook in de openbare ruimte – dichtbij de inwoners plekken creëren, die uitnodigen om veelzijdig te bewegen. En die voor jong, oud en ook minder valide mensen toegankelijk zijn. Hier koppelen we een veelzijdig sportaanbod aan om deze doelgroepen goed te bereiken. Hiervoor zoeken we samenwerking met jongerenwerkers, ouderen- en welzijnsorganisaties, buurtsportcoaches, studenten en buitenschoolse opvang.

Op basis van data rondom Positieve gezondheid ligt de focus eerst op de inwoners van de zes aandachtswijken in Raalte dorp. (Olykampen, Westdorp, Raalte-centrum, Drostenkamp, Langkamp, Blekkerhoek). Bij deze inwoners spelen meerdere risicofactoren op gezondheidsachterstanden. Ook de inwoners van Nieuw Heeten, Lierderholthuis en Heeten vragen om meer aandacht om voldoende te bewegen en/ of sporten ten opzichte van de inwoners van andere dorpen in onze gemeente.

Lokaal Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan een Plan van Aanpak GALA van de gemeente Raalte. In dit Plan van Aanpak is beschreven waar de gemeente Raalte nu staat, met welke partners we samenwerken, wat onze lokale opgave is en hoe we integraal invulling gaan geven aan de thema's uit het GALA. Denk hierbij aan thema's als het terugdringen van gezondheidsachterstanden, leefomgeving, aanpak overgewicht en obesitas, eenzaamheid, valpreventie.

Hoofdstuk 3

3.1 Visie, wat vinden we belangrijk?

Om te komen tot het actualiseren van beleid doelen te kunnen bereiken en de inzet van middelen te kunnen prioriteren is het belangrijk om vanuit een gedeelde visie te kunnen werken.

Onze visie op het Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten is als volgt:

> De gemeente Raalte werkt aan een leefomgeving die uitnodigt tot het met plezier Buiten Bewegen, Beleven, Spelen en Ontmoeten om zo bij te dragen aan de fysieke en mentale gezondheid van alle inwoners.

Op basis van deze visie wil de gemeente Raalte inzetten op een beweegvriendelijke openbare ruimte. Dit staat centraal bij toekomstige (her)inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Het nieuwe beleid nodigt uit tot bewegen, beleven, spelen en ontmoeten voor jong en oud, mensen met en zonder beperkingen. Dit gaat verder dan alleen de formele plekken, het betreft ook de bruikbaarheid (multifunctionaliteit) van de openbare ruimte in het algeheel.

3.2 Buiten bewegen

De gemeente Raalte zet een uitnodigende, beweegvriendelijke en gezonde leefomgeving centraal in het beleid. Dit komt tot uitdrukking in een samenhangend aanbod van voorzieningen. De juiste voorzieningen op de juiste plek. Hiermee creëren we in de openbare ruimte een maatschappelijke meerwaarde en dragen zo bij, in preventief opzicht, om gezondheidsproblemen te voorkomen of te beperken.

In de uitvoering komt dit tot uitdrukking in een levensloopbestendige openbare ruimte, die veilig en goed toegankelijk is, met routes en verbindingen met het buitengebied. Het plaatsen van speel-/ sport- en/of beweegtoestellen kan hieraan bijdragen, dit doen we door in verbinding te komen met scholen, sportvoorzieningen, sportverenigingen en zorginstellingen (meervoudig gebruik van voorzieningen, o.a. toestellen op bovenwijks- of dorpsniveau.

3.3 Buiten beleven

Voor het bevorderen van het buiten beleven zet de gemeente Raalte in op het aanbieden van aantrekkelijke (verblijfs)plekken, waar wat te zien en ervaren is. Natuurbeleving, groen en landschappelijke kwaliteiten dragen hieraan sterk bij evenals beeldende kunst. Ook kleinschalige alledaagse voorzieningen of grotere evenementen kunnen bijdragen aan het buiten beleven. Hierbij willen we extra aandacht besteden aan de zogenaamde 'aandachtswijken'. Meewerken aan initiatieven van derden om de buitenbeleving te versterken doen we vanuit een positieve grondhouding (participatief, faciliterend, bottom-up).

3.4 Buiten spelen

Het aanbieden van speelgelegenheden voor kinderen zetten we voort. Hierbij willen we voldoende fysieke uitdaging aanbieden voor kinderen en volwassenen om zo hun grenzen te leren (ver)kennen. Kinderen moeten vaardiger worden in het bewegen. Dat doen we door het aanbieden van aantrekkelijke speelmogelijkheden, meer gericht op de verbinding met de natuur (natuurlijke speelplaatsen) en op verbetering van de motorische ontwikkeling en vaardigheden van kinderen én volwassen. Hierbij wordt qua toegankelijkheid ook rekening gehouden met inwoners van alle leeftijden met een (fysieke) beperking (gebruik van een

Hoofdstuk 3

hulpmiddel als rolstoel of rollator). Ons beleid richt zich op het inrichten van een centrale wat grotere speelplek per buurt en/of een netwerk van kleinschalige speelplaatsen (steunplekken). Ook hier zoeken we, waar nodig en mogelijk, de verbinding met scholen, sportverenigingen en richten ons op meervoudig gebruik van voorzieningen. Voor nieuwe plangebieden handhaven we de eerder gestelde norm van 3% (zie 2.1). Een actueel beheerplan spelen streven we op korte termijn na.

3.5 Buiten ontmoeten

Wanneer je de voordeur verlaat dan sta je in de openbare ruimte. De openbare ruimte zien we als de plek waar ontmoeting kan plaatsvinden. Met een aantrekkelijke openbare ruimte, met goede zit- en ontmoetingsplekken (voor kinderen, ouders/verzorgers, maar zeker ook voor senioren en hondenbezitters), wil de gemeente Raalte bijdragen aan maatschappelijke doelen als het versterken van sociale activiteiten en diversiteit en of inclusiviteit. Hierbij horen ook veilige routes, waarbij we bijzondere aandacht besteden aan mensen met een beperking (zeker in omgeving van zorginstellingen, winkelgebieden etc.). Voor het bevorderen van ontmoetingen willen we dit doen in nauw contact met zorg- en welzijnsinstellingen en sportverenigingen. Hierbij vragen we ook inzet van derden waarbij behoeften, belangen en oplossingen worden gedeeld.

Van visie naar uitvoering

In het vorige hoofdstuk heeft u onze visie kunnen lezen, wat we willen bereiken en hoe we daaraan invulling willen geven. Om van visie tot uitvoering te komen zijn een aantal randvoorwaarden van belang. Deze worden in dit hoofdstuk benoemd en kort beschreven.

4.1 Van sectoraal naar integraal

De gemeente Raalte zet sterk in op het verbinden van de fysiek ruimtelijke opgaven met de sociaal maatschappelijke opgaven. Met deze meer integrale en nieuwe manier van werken willen we een daadwerkelijke maatschappelijke meerwaarde creëren in de openbare ruimte. Een nauwe samenwerking tussen de betrokken domeinen ligt hieraan ten grondslag. Dit komt onder andere aan de orde in het recent gestarte opgaveteam toekomstbestendige dorpen en wijken. Daarnaast is het streven om zoveel mogelijk te denken en te werken in koppelkansen. Daar waar zich op andere terreinen vervangingen of renovaties aandienen kan het ook interessant zijn om te onderzoeken in hoeverre gelijktijdig aanpassingen in de openbare ruimte kunnen worden gedaan die bijdragen aan de gestelde visie.

4.2 Samenwerken met inwoners en externe partijen

De gemeente Raalte heeft communicatie en bewonersparticipatie hoog in het vaandel staan. Dit laten we ook tot uitdrukking komen bij de voorbereiding en uitvoering van dit nieuwe beleid. De wijze waarop we hierop inzetten is sterk afhankelijk van de casus. Veelal zal maatwerk moeten worden geleverd. Met onze externe en professionele partners leggen we verbindingen om doelstellingen te halen en om meervoudig gebruik van de openbare ruimte en voorzieningen te bevorderen.

4.3 Rollen gemeente Raalte op hoofdlijnen

Als gemeente willen we ons toeleggen op een tweetal rollen, manieren van benaderen om zo in verbinding te komen en te kunnen bepalen hoe we de investeringen gaan prioriteren.
In eerste instantie onderscheiden we de rol van de **proactieve gemeente.** In deze rol pakken we zelf het initiatief en ligt het eigenaarschap bij de gemeente. Dit passen we toe wanneer op basis van data blijkt dat er sprake is van risicofactoren en

gezondheidsachterstanden in buurten en wijken en wanneer speeltoestellen aan vervanging toe zijn. Bij het inzetten van middelen krijgt deze aanpak prioriteit.
In de tweede rol zien we ons als **faciliterende gemeente.** Hierbij ligt het initiatief en het eigenaarschap bij bewoners of organisaties. We zetten in op verbinding waarbij we de opgave en oplossing delen. Onze inzet hierop is afhankelijk van de beschikbaarheid van middelen, naast de inzet van eventuele subsidies en zelfwerkzaamheden door initiatiefnemers (bijv. Heeten Durft).

4.4. Wetgeving als basis, veiligheid borgen

Evenals in het bestaande beleid en beheer zal er ten aanzien van de veiligheid aan wettelijke eisen moeten worden voldaan. Dit blijven we volgen.

4.5 Investeren op basis van technische noodzaak en sociaal maatschappelijke behoeften

Het investeren in voorzieningen in de openbare ruimte werd gedaan op basis van afschrijvingstermijn en de technische noodzaak. Zodra iets oud en versleten of onveilig is, dan volgt een technische vervanging. Deze insteek blijven we volgen en verbreden deze naar het investeren op basis van de maatschappelijke behoeften. Met welke voorzieningen op buurt of wijkniveau zijn inwoners geholpen of worden ze uitgedaagd om stappen te zetten om gezonder te leven of meer sociale activiteiten te ontplooien? Dit vraagt vooraf een inzet bij het bepalen van de behoefte bij vervangingen, reconstructies of (her)inrichting van de openbare ruimte of bij de realisatie van nieuwbouwlocaties (verbinding met o.a. de groeiopgave en opgave ten aanzien van toekomstbestendige dorpen en wijken). De data die hiervoor beschikbaar is of komt wordt zoveel mogelijk gebruikt.

4.6 Investeringen begeleiden met (welzijns)activiteiten

Naast het aanbieden en plaatsen van voorzieningen voor brede doelgroepen willen we, waar nodig, zorgen voor een veelzijdig aanbod van sport- en beweegactiviteiten voor verschillende doelgroepen op deze plekken. Hiervoor zoeken we samenwerking met jongerenwerkers, ouderen- en welzijnsorganisaties, buurtsportcoaches, studenten en buitenschoolse opvang. Door de combinatie van voorzieningen en aansprekende activiteiten, streven we naar een beter bereik van de doelgroepen en dat zij de verschillende positieve effecten (fysiek, mentaal, sociaal) van bewegen en sporten gaan ervaren. Hiermee bevorderen we niet alleen het gebruik van deze voorzieningen, maar ook een actief en gezond leven van onze inwoners. Voor deze gecombineerde aanpak richten we ons in eerste instantie op de zes aandachtswijken in Raalte dorp.

4.7 Uitvoering, middelen en monitoring

Om concrete stappen te zetten zet het college in op het actualiseren van het beheerplan spelen en onderzoekt tegelijk in hoeverre dit beheerplan verbreed moet worden met andere voorzieningen (zoals beweegtoestellen voor volwassenen). Wanneer zich investeringen buiten het grondbedrijf aandienen worden deze opgenomen in het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte. Hiermee kunnen ze integraal worden afgewogen bij de begroting. Daarnaast zetten we in op het ontwikkelen van een programma voor de korte en lange termijn. Voorts blijven we inzetten op het monitoren van het fysiek en mentaal welbevinden van inwoners van de gemeente en gebruiken we deze gegevens bij het bepalen van maatregelen en prioritering of het bijsturen hierop.

4.8 Overige aandachtspunten

Het aanbieden van een compleet pakket valt binnen de scope van deze beleidsnota moeilijk te doen. Wel zijn er nog enkele aandachtspunten te benoemen die in de uitwerking van het beleid extra aandacht verdienen.

- Maak speel- en ontmoetingsplekken rookvrij;
- Leg een verbinding met de cultuuropgave en beleving in de kernen van de gemeente Raalte;
- Zorg bij hitte voor voldoende schaduw-/koelteplekken (relatie klimaatbeleid);

Hoofdstuk 4

- Gebruik sociale media om kinderen en hun ouders uit te dagen om (samen) naar buiten te komen;
- Onderzoek de opties ten aanzien van het toepassen van QR-codes;
- Maak de openbare ruimte ook aantrekkelijk en toegankelijk voor inwoners met een andere achtergrond of fysieke beperking;
- Denk bij de inrichting aan het voorkomen van infectieziekten;
- Zorg voor een veilig gebruik van de openbare ruimte (bijv. openbare verlichting)
- Denk in (koppel) kansen, geef bewoners ook zelf een actieve rol.
- Denk bij het creëren van wandel- en fietsroutes aan verbinding tussen verschillende speel- en beweegplekken (Beweegroutes)

Hoofdstuk 5: Communicatie

5.1 Maatwerk in communicatie

Buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten valt binnen een taakveld waar veel beleidsruimte is voor de gemeenten. Daarvan willen we profiteren en kansen benutten die zich aandienen. Een goede communicatie is hierbij van groot belang. De hoofdlijnen voor het toepassen van de communicatiestrategie enten we op het coalitieakkoord. "We willen luisteren naar onze inwoners, ondernemers en organisaties". Vanuit dit vertrekpunt en met het nieuwe beleid dat bij deze nota wordt geïntroduceerd, is het uitwerken van een goede communicatiestrategie van belang. We willen bijdragen aan een breed en integraal pakket van doelen. Hierbij krijgen we te maken met een groot scala aan doelgroepen, die ieder weer om een eigen benadering vragen, waarbij dit tevens ook afhankelijk is van de maat en schaal van het project dat wordt aangepakt.

Communicatie wordt hierbij al gauw maatwerk. Hierbij dient telkens ook de trede van de participatieladder vooraf goed bepaald en vastgelegd te worden!

Extra inzet zal hierop nodig zijn om de te bereiken doelen ook duurzaam te kunnen verankeren in de Raalter samenleving. Het is niet ondenkbaar dat naast de reguliere inzet hiervoor extra middelen nodig zijn. Bij het opnemen van projecten in het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte zal hiermee rekening worden gehouden.

Hoofdstuk 6: Fincanciën

Het verbreden van het beleid naar het buiten bewegen, beleven, spelen en ontmoeten vraagt om een integratieslag die nader zal moeten worden uitgewerkt. Deze kwalitatieve slag kan nu nog niet concreet in middelen worden omgezet. Het is ook sterk afhankelijk van de ontwikkelingen die zich aandienen en welke meekoppelkansen hiervoor als realistisch kunnen worden beschouwd. Aandachtspunt is wel dat het voorzieningenniveau in de fysieke leefomgeving, sinds de bezuiniging in 2014 van 25% - op het vervangingsbudget- en door hoge inflatie in de afgelopen 2 jaar, steeds verder afneemt. Op basis van het nieuwe

beheerplan spelen, die we in de 1e helft van 2024 hopen vast te stellen, zullen we aan nader voorstel doen t.a.v. het beschikbaar stellen van middelen. Onderdeel hiervan is het heroverwegen van de bezuinigingen die in 2014 zijn doorgevoerd.

- Bij nieuwe aanleg van woonwijken komen de (aanleg)kosten ten laste van de grondexploitatie;
- Bij nieuwe aanleg en bij inbreidingslocaties waarbij het initiatief bij project-ontwikkelaars ligt komen de kosten ten laste van deze projecten of worden deze meegenomen in een anterieure overeenkomst, inclusief een doorvertaling van de kapitaallasten voor toekomstige vervangingen;
- Voor het reguliere beheer worden de structurele middelen in de begroting als basis ingezet. Een mogelijke bijstelling kan plaatsvinden op basis van een nieuw beheerplan spelen;
- Er wordt gezocht naar een slimme combinatie van de inzet van bestaande middelen vanuit de verschillende programma's in de lopende begroting (benutten meekoppelkansen). Hierbij kan worden gedacht aan financieringsmogelijkheden vanuit GALA die mogelijk beschikbaar komen voor de fysieke leefomgeving.
- Waar mogelijk kunnen bijdragen van derden of subsidies helpend zijn om doelen te bereiken. Dit bijvoorbeeld in de vorm van Europese Leadermiddelen.

Wanneer zich investeringen aandienen die niet passen binnen de beschikbare budgetten en de daaraan gestelde doelen dan wordt hiervoor een voorstel gedaan bij de eerstvolgende begroting. Op die manier kan de inzet van middelen integraal worden afgewogen ten opzichte van andere gewenste investeringen die gemeentebreed gewenst zijn.

Hoofdstuk 7: Uitvoeringsprogramma

Om te komen tot het implementeren van het nieuwe beleid zijn we ons ervan bewust dat niet alles tegelijk kan en hoeft. Wel is er behoefte aan het stellen van prioriteiten waarbij we de basis eerst beter op orde willen brengen. Ondertussen blijven initiatieven zich aankondigen die om een reactie dan wel sturing vragen. Dat leidt tot het voorstel om te werken met een programma voor de korte en voor de lange termijn.

Deze programma's worden periodiek geactualiseerd door het college. In het kader van deze nota wordt enig inzicht gegeven in de programma's, die in eerste instantie nader moeten worden uitgewerkt.

Programma korte termijn (tot en met 2025)

Op de korte termijn zal de inzet zich richten op het implementeren van het nieuwe beleid, het leggen van verbindingen en ontwikkelen van overlegstructuren. Dit bestaat onder andere uit:

- Opstellen beheerplan Buiten Bewegen, Beleven, Spelen en Ontmoeten (speel- en beweegtoestellen) (beheer op orde);
- Leggen en onderhouden van verbindingen (fysiek-ruimtelijk en sociaal);
- Nader uitwerken van de participatieve aanpak;
- Indien nodig regelen van extra financiële middelen;
- Data verder op orde brengen (vanuit sport/sociaal domein), breder ontsluiten, delen en toepassen;
- Grote knelpunten en risico's in beeld brengen, delen en actieplannen maken;
- Maken van een aanzet om te komen tot een planmatige aanpak, waarop gericht kan worden geïnvesteerd (onderdeel beheerplan);
- Nader uitwerken van een communicatie- en participatiestrategie (zowel voor vervanging van speelplekken in bestaand gebied als voor aanleg van speelplekken in nieuwe wijken);
- Voortzetten pilot Langkamp;
- Meekoppelkansen benutten

Hoofdstuk 7

Programma lange termijn (vanaf 2026)

Voor de lange termijn is de focus gericht om het leveren van een integrale inbreng voor grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen, denk hierbij aan:

- Het ontwikkelen van een planmatige aanpak voor het toekomstbestendig maken van bestaande dorpen en wijken;
- Op ruimtelijk gebied de meekoppelkansen benutten bij de realisatie van de groeiopgave
- Aansluiten bij nieuwe landelijke ontwikkelingen en doelen op het gebied van een actief en gezond leven en sporten;

Tot slot, Samen verder werken

Met deze nota wordt een stap gezet op in de openbare ruimte maatschappelijke doelen te realiseren. De gemeente Raalte zet hiermee een mooie stap om beleidsdoelstellingen verder te integreren. Hiervoor hebben we elkaar nodig, intern en extern. Door de verbindingen te leggen, te voeden en te onderhouden, door samen verder te werken is de overtuiging dat we zo samen verder kunnen werken aan een aantrekkelijke leefomgeving die bijdraagt aan de fysieke en mentale gezondheid van alle inwoners (mens én dier).

